

Stevige woorden van paus Franciscus tegen wereldleiders op klimaattop. ‘Illusie van almacht moet stoppen’

NIEUWS uit het ND, door [Hendro Munsterman](#), zaterdag 2 december 2023

De drang naar productie en bezit is een obsessie geworden, zei de paus zaterdag vanuit Rome tegen de deelnemers van de klimaattop COP28. Landen moeten echt veranderen, ‘weg van bekrompen eigenbelang en nationalisme’.

Omdat paus Franciscus zijn reis naar de klimaattop in Dubai op het laatste moment wegens een longinfectie moest afzeggen, sprak kardinaal Pietro Parolin zijn toespraak uit. Beeld afp / Giuseppe Cacace

ROME

Paus Franciscus schuwde stevige woorden niet, zaterdag in de woorden die hij tot de deelnemers aan de klimaattop COP28 in Dubai richtte. Die top moet volgens paus Franciscus ‘een keerpunt’ zijn en ‘een doorbraak’. Want de dramatische klimaatverandering vraagt om ‘politieke verandering’ en ‘ecologische bekering’.

Paus Franciscus kon wegens een longinfectie niet zelf naar Dubai [afreizen](#) om de klimaattop toe te spreken. Dus sprak de tweede man van het Vaticaan, kardinaal Pietro Parolin, de door Franciscus in zijn Spaanse moedertaal voorbereide toespraak uit.

Wereldleiders en politici sprak hij bijna persoonlijk aan. Hij noemde het ‘nutteloos je vast te klampen aan je autoriteit, terwijl die herinnerd zal worden vanwege het onvermogen om actie te ondernemen toen dat dringend en noodzakelijk was’.

Franciscus is het enige staatshoofd zonder economische en politieke belangen. Vaticaanstad beslaat slechts 44 hectare grondgebied. Zijn [toespraak](#) was dan ook die van een wereldleider met slechts morele, maar daarom juist grote autoriteit.

Franciscus vindt dat vooral in het Westen gepoogd wordt de ‘schuld af te schuiven op de armen en op hoge geboortecijfers’. Hij noemt dat ‘onwaarheden die krachtig moeten worden bestreden’.

‘Helaas kan ik niet bij jullie zijn, zoals ik graag had gewild’, liet hij Parolin zeggen. Maar hij voelde zich toch ook zelf aanwezig ‘omdat de toekomst van ons allemaal afhangt van het heden dat we nu kiezen en omdat de vernietiging van het milieu een belediging is tegen God’. Milieuvervuiling is ‘een zonde die alle mensen in gevaar brengt, in het bijzonder de meest kwetsbaren, en die een conflict tussen generaties dreigt te ontketenen’.

op hol

Voor de Argentijnse paus komt het allemaal neer op de keuze tussen ‘een cultuur van het leven of een cultuur van de dood’. Daarom is het noodzakelijk ‘de roep van de aarde te horen en de smeekbede van de armen, de hoop van de jongeren en de dromen van kinderen!’.

Het klimaat is op hol geslagen, vindt de paus, die afgelopen oktober nog een urgent [vervolg](#) schreef op zijn baanbrekende milieu-encycliek *Laudato si’* uit 2015. Daarom moet de mensheid ‘de illusie van almacht stoppen’, laat hij de COP28 nu weten.

Want de drang om te produceren en te bezitten is volgens Franciscus ‘een obsessie geworden, resulterend in een buitensporige hebzucht die het milieu tot voorwerp van ongebreidelde uitbuiting heeft gemaakt.’ Het is daarom noodzakelijk ‘met nederigheid en moed onze grenzen te erkennen als de enige weg naar een leven van authentieke vervulling’.

[LEES OOK: Paus schrijft urgent vervolg op milieu-encycliek Laudato si’: ‘Westerse levensstijl is onverantwoord’](#)

Als groot obstakel voor politieke actie om het klimaat te beschermen noemde Franciscus de verdeeldheid. ‘Een volledig verbonden wereld als de onze mag niet verscheurd worden door hen die ons regeren.’

Aan het eind van zijn toespraak zei Franciscus te hopen dat het jaar 2024 een doorbraak zal markeren. En hij wees op de heilige Franciscus van Assisi als positief voortekenen.

Wereldleiders voeren internationale onderhandelingen die volgens de paus ‘geen significante vooruitgang kunnen boeken omdat landen hun nationale belangen boven het mondiale algemeen belang stellen’. Verder proberen ze vooral inkomens van enkelingen en zakelijke belangen te beschermen, klaagt Franciscus ook. En zo wordt de verantwoordelijkheid telkens ‘op anderen afgeschoven’.

Volgens Franciscus zit iedereen echter in hetzelfde schuitje. Al beseffen sommigen dat nog niet. ‘Of we het nu leuk vinden of niet: morgen zal van iedereen zijn of van niemand.’

doorbraak 2024

Aan het eind van zijn toespraak zei Franciscus te hopen dat het jaar 2024 een doorbraak zal markeren. En hij wees op de heilige Franciscus van Assisi als positief voortekenen. In het jaar 1224 schreef deze heilige zijn ‘Loflied op de schepselen’, ook wel het ‘Zonnelied’ genoemd.

‘Hij wendde zich tot de Allerhoogste om Hem te prijzen voor al die schepselen die hij niet meer kon zien omdat hij volledig blind was geworden, maar waarvan hij wist dat ze broeders en zusters waren’, zei de paus.

De paus besloot zijn toespraak met een persoonlijke noot: 'Ook ik draag de naam Franciscus en wil u deze boodschap nalaten: laten we onze verdeeldheid achter ons laten en onze krachten verenigen. Met Gods hulp kunnen we uit de donkere nacht van oorlogen en milieuverwoesting geraken om onze gemeenschappelijke toekomst om te vormen tot een dageraad van een nieuwe en stralende dag.'

[LEES OOK: Waarom de paus een hoofdrol speelt op de klimaattop in Dubai](#)

Wat stelt de paus concreet voor?

Franciscus vindt dat vooral in het Westen gepoogd wordt de 'schuld af te schuiven op de armen en op hoge geboortecijfers'. Hij noemt dat 'onwaarheden die krachtig moeten worden bestreden'.

De armere helft van de wereld is verantwoordelijk voor nauwelijks tien procent van CO₂, 'terwijl de kloof tussen de rijke enkelingen en de massa van de armen nog nooit zo groot is geweest'.

De armen zijn dan ook de echte slachtoffers, vindt Franciscus en hij wijst op inheemse volkeren, ontbossing, honger en voedselonzekeerheid, gedwongen migratie. Kinderen die geboren worden, zijn volgens hem ook 'niet tegen het leven, maar vóór het leven'.

Veel landen moeten zich dan ook op ecologische wijze kunnen ontwikkelen. Rijke landen moeten dan ook financiële schulden van de arme landen kwijtschelden. 'Niet in de laatste plaats in het licht van de ecologische schuld die zij hebben.'

De maatregelen die de COP28 zal moeten nemen, moeten volgens de paus 'efficiënt, verplichtend en gemakkelijk te controleren' zijn. Naast maatregelen op het gebied van efficiënter energiegebruik, duurzame energiebronnen en het 'uitbannen van fossiele brandstoffen', vraagt Franciscus ook om onderwijs en educatie 'in levensstijlen die minder afhankelijk zijn van fossiele brandstof'.